

In quarantaine op Tiengemeten

Azijn tegen de pest

 Janny Roos - Museum Hoeksche Waard

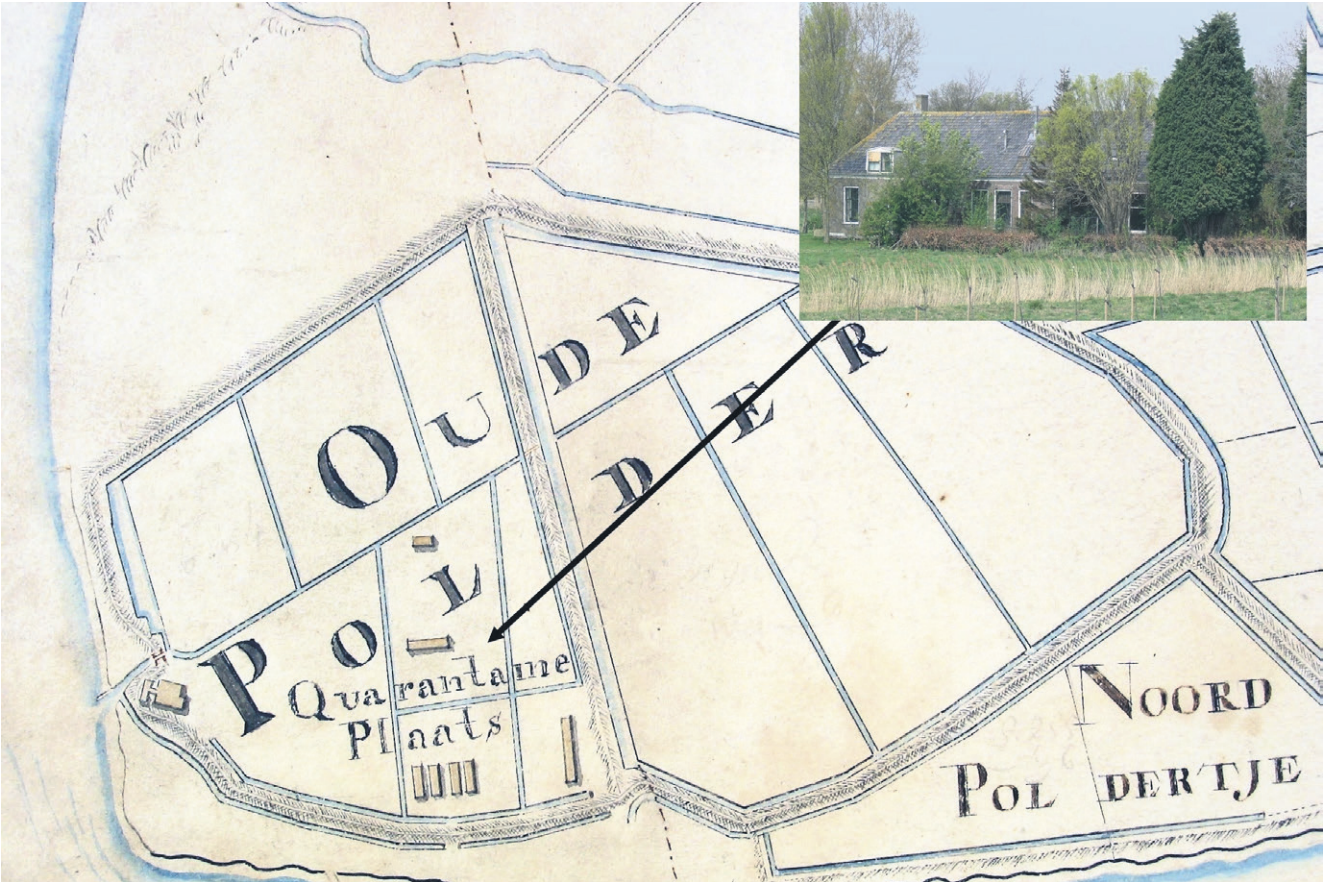
Museum Hoeksche Waard bestaat 50 jaar. Dit wordt gevierd van maart 2018 tot mei 2019. In de expositie ‘4000 jaar Hoeksche Waard’ wordt de bezoeker meegenomen langs 50 onderwerpen, die de geschiedenis van de Hoeksche Waard vertellen. Zij zijn het onderwerp van een wekelijkse column.

Wie langs de oostpunt van Tiengemeten vaart, kan nog het laatste bouwwerk zien dat ooit tot de Karantijn behoorde. Dat was de plek waar vanaf de zestiger jaren van de 18e eeuw schepen uit het Midden-Oosten, op weg naar Dordrecht of Rotterdam, in quarantaine werden gehouden. Doel daarvan was na te gaan of er besmettelijke ziektes, zoals de pest, aan boord heersten. De ‘Nederlandsche Stad- en Dorp-beschrijver’ Van Ollefen vertelt in zijn in 1793 verschenen boek over de Hoeksche Waard dat de schepen eerst in Hellevoetsluis werden onderzocht. Daar kwam de chirurgijn aan boord, die zich hulde in een in azijn gedompeld gewaad of zich rijkelijk besprenkelde met de onwelriekende vloeistof, waarmee hij dacht zich een eventuele besmetting van het lijf te kunnen houden. Ook anderszins was het een gevaarlijk vak: de chirurgijn liet zich begeleiden door een com-

mandeur met dertien gewapende mannen bij zich. Was alles in orde, dan moest het schip toch nog twee weken in quarantaine op Tiengemeten blijven met een gewapende hellebaardier aan boord. Ook kooplieden en lossers vielen onder de quarantaine. Besmette schepen moesten langer blijven. Pas in 1805 werd

TAL VAN PLANNEN VOOR TIENGEMETEN REVUE GEPASSEERD

het grondiger aangepakt. Toen werd een quarantainestation ingericht met barakken, pakhuizen, een hospitaal en een pesthuis, waarin schepelingen met een besmettelijke ziekte werden opgenomen. De Karantijn heeft dienst gedaan tot 1872. Toen was de Nieuwe Waterweg gegraven en voeren de schepen vanaf zee rechtstreeks naar Rotterdam. Van-

Uitsnede uit kaart: uit 1639 van de gorzen in het Hollandsch Diep en Haringvliet door Jacob Sperwer (NA Den Haag) en Karantijn (inzet) - MHW

af 1877 vestigde de Marine er een munitiedepot, dichtbij de thuishaven Hellevoetsluis. Het einde kwam kort voor WO II, toen de marinehaven werd opgeheven. Tiengemeten is 700 ha groot en dankt zijn naam aan het eerste bedijkte stuk land, dat tien gemeten groot was, een

gemet is een oude oppervlaktemaat. Het eiland is altijd particulier bezit geweest. Een van de bekendste eigenaren was de familie Van Brien. Het is twee eeuwen lang in gebruik geweest als akkerbouwgrond, al werd de gemoedsrust van de pachtboeren menigmaal verstoord door tal van plan-

nen: recreatiepark, dumpplaats voor verontreinigd slib, vliegveld of kerncentrale. Sinds de jaren '90 is het eigendom van de vereniging Natuurmonumenten en is het een natuurgebied. Aanvankelijk was het plan het eiland volledig 'terug te geven aan de natuur' en af te sluiten voor bezoekers.

De boeren en hun gezinnen moesten hun boerderij en hun landerijen verlaten en zich elders opnieuw zien te vestigen. Het is toch uitgegroeid tot een recreatiegebied met een bezoekerscentrum, horeca, een natuurspeelplaats en twee musea; het Landbouw- en Rien Poortvlietmuseum.